

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ОСНОВИ ПАТОЛОГІЧНОЇ АНАТОМІЇ**

Спеціальність: **І7 «Терапія та реабілітація»**
Освітньо-професійна програма: **Фізична терапія, ерготерапія**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 15**
Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **2**
Семестр(и): **IV (весняний)**
Тип освітнього компонента: **обов'язковий**
Навчальний рік: **2026-2027**

Обсяг: **4 кредити ECTS (120 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **іспит**
Пререквізити: **медична біологія, нормальна анатомія людини, нормальна фізіологія людини, патологічна фізіологія, пропедевтика внутрішньої медицини**

Кафедра/підрозділ: **кафедра патологічної анатомії**, пр. Науки, 4, головний корпус, 3 поверх
Керівник освітнього компонента: проф. **В.Д. Марковський**, email: vd.markovskiy@knmu.edu.ua
Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=429>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Предметом вивчення Основ патологічної анатомії є структурне підґрунтя хвороб людини для поглибленого засвоєння фундаментальних основ медицини та клінічної картини захворювань із подальшим використанням одержаних знань у практичній роботі.

МЕТА КУРСУ: вивчення мікроскопічної та ультрамікроскопічної будови структур людського організму, їх розвиток і зміни у різноманітних умовах життєдіяльності.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- оцінювати інформацію щодо діагнозу в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу, використовуючи знання про структурне підґрунтя хвороб, на підставі результатів розтину та методів прижиттєвої діагностики хвороб.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**Перелік тем лекцій (18 год.):**

1. Предмет, завдання і методи патологічної анатомії. Поняття про морфогенез, патогенез і нозологію. Альтерація, причини, механізми виникнення. Дистрофії, види, значення для організму.
2. Некроз, його ознаки, види, причини, наслідки.
3. Порушення кровообігу.
4. Запалення, етіологія та патогенез, класифікація. Види запалення.
5. Регенерація. Компенсаторно-приспосувальні процеси.
6. Пухлинний ріст, ознаки, види росту пухлин. Канцерогенні фактори. Метастазування. Вплив пухлини на організм людини.
7. Патологічна анатомія захворювань органів серцево-судинної системи: атеросклероз, гіпертонічна хвороба, ішемічна хвороба серця, цереброваскулярні захворювання.
8. Інфекційні хвороби. Етіологія та перебіг інфекційних процесів. Кишкові інфекції.
9. Туберкульоз.

Перелік тем практичних занять (42 год.):

1. Альтерація, причини, механізми виникнення. Дистрофії, види, значення для організму.
2. Некроз, його ознаки, види, причини, наслідки.
3. Порушення кровообігу. Види, причини і механізми виникнення.
4. Запалення, етіологія та патогенез, класифікація. Види запалення. Ексудативне запалення.

5. Проліферативне запалення. Специфічне запалення. Гранульоматоз. Сифіліс.
6. Імунопатологічні процеси: реакції гіперчутливості негайного та сповільненого типу. Імунодефіцити.
7. Регенерація, її види, регенерація окремих тканин і органів. Загоювання ран. Адаптація та компенсація.
8. Мезенхімальні пухлини. Пухлини з меланінутворюючої та нервової тканини.
9. Пухлини з епітеліальної тканини.
10. Гемобластози. Анемії.
11. Підсумкове заняття.
12. Патологічна анатомія захворювань органів серцево-судинної системи: атеросклероз, гіпертонічна хвороба, ішемічна хвороба серця, цереброваскулярні захворювання.
13. Патологічна анатомія захворювань органів дихання.
14. Патологічна анатомія захворювань органів шлунково-кишкового тракту, печінки та ендокринних залоз.
15. Патологічна анатомія захворювань органів сечостатевої системи.
16. Патологічна анатомія захворювань вагітності та післяпологового періоду. Пре-, перинатальна патологія.
17. Інфекційні хвороби. Етіологія та перебіг інфекційних процесів. Кишкові інфекції.
18. Вірусні інфекції та інфекції дитячого віку.
19. Туберкульоз.
20. Особливо небезпечні інфекції: сепсис, чума, туляремія, бруцельоз, сибірка. СНІД. Заходи профілактики та наслідки захворювань.
21. Підсумкове заняття. ПНД (підсумкова навчальна діяльність).

Перелік тем самостійної роботи студента (60 год.)

1. Предмет, завдання і методи патологічної анатомії. Поняття про морфогенез, патогенез і нозологію. Альтерація, причини, механізми виникнення. Дистрофії, види, значення для організму.
2. Некроз, його ознаки, види, причини, наслідки. Регенерація, її види, регенерація окремих тканин і органів. Загоювання ран.
3. Порушення кровообігу. Види, причини і механізми виникнення.
4. Запалення, етіологія та патогенез, класифікація. Види запалення. Ексудативне запалення. Морфологія ексудативного запалення. Ускладнення. Причини смерті.
5. Проліферативне запалення. Специфічне запалення. Гранулематоз. Сифіліс.
6. Імунопатологічні процеси: реакції гіперчутливості негайного та сповільненого типу. Імунодефіцитні стани.
7. Пухлинний ріст, ознаки, види росту пухлин. Канцерогенні фактори. Метастазування. Вплив пухлини на організм людини.
8. Мезенхімальні пухлини. Пухлини з меланінутворюючої та нервової тканини.
9. Пухлини з епітеліальної тканини.
10. Гемобластози: гострі та хронічні. Анемії.
11. Патологічна анатомія захворювань органів серцево-судинної системи: атеросклероз, гіпертонічна хвороба, ішемічна хвороба серця, цереброваскулярні захворювання.
12. Патологічна анатомія захворювань сполучної тканини з аутоімунізацією.
13. Патологічна анатомія захворювань органів дихання.
14. Патологічна анатомія захворювань органів шлунково-кишкового тракту, печінки, жовчовивідних шляхів та ендокринних залоз.
15. Патологічна анатомія захворювань органів сечостатевої системи. Шляхи інфікування і наслідки захворювань.
16. Патологічна анатомія захворювань вагітності та післяпологового періоду. Пре- та перинатальна патологія.
17. Інфекційні хвороби. Етіологія та перебіг інфекційних процесів. Кишкові інфекції.

18. Вірусні та дитячі інфекції.
19. Туберкульоз.
20. Особливо небезпечні інфекції: сепсис, чума, туляремія, бруцельоз, сибірка. СНІД. Заходи профілактики та наслідки захворювань.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекція, виконання вправ та практичних робіт, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль. Умовою допуску до іспиту є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за іспит становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ + іспит$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Патоморфологія: нац. підруч. / В.Д. Марковський, В.О. Туманський І.В. Сорокіна та ін., за ред. В.Д. Марковського, В.О. Туманського. — К.: ВСВ «Медицина». 2015 — 936с., кольор.вид. ISBN 978-617-505-450-5
2. Кумар В. Основи патології за Роббінсом : пер 10-го англ. вид. : у 2 т. / Віней Кумар, абдул К. Аббас, Джон К. Астер та ін.; наук. ред. пер. проф.: І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко. — К. : ВСВ “Медицина”, 2024. – VIII, 895 с.
3. Pathological anatomy. Atlas of gross specimens: Part 1. General pathological processes: Study guide / А. М., Romaniuk, L. I. Karpenko, R. A. Moskalenko, et al. – Sumy : Sumy State University, 2016. – 159 p.
4. Pathological anatomy. Atlas of Macropreparations. Part 2. Pathology of Different Organs and Systems: study guide / А. М., Romaniuk, R. A. Moskalenko, L. I. Karpenko, et al. – Sumy : Sumy State University, 2018. – 203 p.

Зав. кафедри патологічної анатомії

Володимир МАРКОВСЬКИЙ